

Friland A/S • Brårupgade 3 • DK-7800 Skive
Tel: +45 8919 2760 • Fax: +45 8919 2351 • e-mail: frilandinfo@friland.dk

www.friland.dk

Vejledning til leverandører af Frilandsgrise

Indholdsfortegnelse

Koncept	Side 3
Kontrol	Side 3
Hvem kan levere	Side 3
Nye leverandører.....	Side 3
Kvalitetskrav og Afregning.....	Side 4

Praktiske oplysninger:

- Offentliggørelse af Frilandstillæg.....	Side 5
- Sådan kommer du i gang.....	Side 5
- Praktiske forhold ved levering	Side 5
- Nybyggeri.....	Side 5
- Tilmelding af dyr	Side 5
- Leveringserklæring	Side 5
- Tatovering	Side 5
- Indtransport / slagtesvin	Side 6
- Returdyr	Side 6
- Smågrise.....	Side 6
Frilandsgris – Vejledning til fastsættelse af smågriseprisen	Side 7
Specifikation (koncept) for Frilandsgris primærproduktion	Side 9

Koncept	<p>Friland A/S er konceptansvarlig. Producenten er ansvarlig for at overholde det til enhver tid gældende koncept, de tilhørende kontrakt dokumenter, erklæringer og instrukser fra Friland A/S i den forbindelse, samt for overholdelse af de til enhver tid gældende love, regulativer og myndighedskrav, som finder anvendelse på produktionsområdet.</p> <p>Enhver producent der ønsker at levere under konceptet skal indgå aftale /kontrakt herom med Friland A/S og opnå godkendelse til produktion af Frilandsgris fra den uvildige kontrolinstans.</p>
Kontrol	<p>Kontrollen i relation til primærproduktionen på gården bygger på en kombination af producentens egenkontrol, den til enhver tid gældende besøgsrapport fra den uvildige kontrolinstans og ekstern kontrol i henhold til gældende lovgivning.</p> <p>Kontrollen på slagteriet hører under slagteriets egenkontrol.</p> <p>Kvalitetskontrol hører under Friland A/S's egenkontrol.</p> <p>Egenkontrol Producenten er ansvarlig for, at konceptet efterleves i primærproduktionen, og at egenkontrollen i primærproduktionen udføres i overensstemmelse med konceptet, kontrakten og det til enhver tid gældende egenkontrolprogram.</p> <p>Kontrolbesøg Den uvildige kontrolinstans er ansvarlig for kontrolbesøg i primærproduktionen.</p>
Hvem kan levere?	<p>For at Friland A/S kan modtage grise produceret til varemærket <i>Friland</i> kræves det, at du som producent lever op til regelsættet for produktion af Frilandsgris, og at du af den uvildige kontrolinstans er godkendt som leverandør.</p> <p>Friland A/S er et datterselskab i Danish Crown koncernen. Friland A/S har ikke eget slagteri, men får dyrene slagtet hos Danish Crown. For leverandører, der får slagtet hos Danish Crown gennem Friland A/S, er det således et krav, at man er andelshaver i Danish Crown og har underskrevet Danish Crown's Code of Practise.</p>
Nye leverandører	<p>Nye leverandører skal være opmærksom på, at der i perioder kan være venteliste. Af hensyn til den langsigtede planlægning er det derfor ekstra vigtigt, at svineproducenter i god tid søger om at levere.</p> <p>Såfremt der er venteliste, vil ventelisten som hovedregel blive afviklet i den rækkefølge, producenterne er skrevet op. Dog vil producenter, der ikke kan påbegynde leverancerne inden for en given tidshorisont, kunne springes over.</p>

Kvalitetskrav

Race: Alle slagtedyrr skal være krydsningsdyr hvor der indgår min 50% Duroc. Undtaget fra dette er slagtedyrr fra kernebesætning, zig-zag krydsninger eller tilbagekrydsninger.

Frilandsgrise slagtes normalt i Herning, hvor der foretages en kvalitets-sortering af grisene. På grundlag heraf skelnes der mellem "kvalitets-godkendte" og "ikke-kvalitets-godkendte" grise. Sidstnævnte afregnes til en lavere pris.

For at et Frilands slagtesvin kan godkendes, skal følgende krav være opfyldt:

- *Grisen skal være inden for vægtintervallet 77,0 kg til 92,9 kg (slagtet vægt).*
- *Der skal være en kødprocent på min. 56,0% total i slagtekroppen. Desuden skal kødprocenten i midterstykket være minimum 59,0%.*
- *Der skal være min. 10 mm og max. 22 mm spæk ved kam.*

Grisene kan endvidere frasorteres ved en manuel bedømmelse på slagteriet for følgende:

- a: Hvis dyrlægen fraskærer dele af grisen
- b: Farvede hårsække
- c: Hudlidelser og sygdom
- d: Han- og ornegrise

Vægtintervallet kan ændres i forbindelse med f.eks. jul og påske. Producenten får skriftlig besked.

Afregning

Alle grise afregnes efter Danish Crowns basisnotering for slagtesvin.

Dog er der ingen overvægtsfradrag i vægtintervallet 77,0 kg – 92,9 kg.

- *Frilandstillæg*

For godkendte grise er der i forhold til slagteriernes øvre vægtgrænse et tillæg, som varierer i forhold til udbud og efterspørgsel.

- *Efterbetaling*

Dertil kommer evt. efterbetaling fra slagteriet.

- *Smågrisepræmie*

Fra september 2007 udbetales der smågrisepræmie, det er en præmie der udbetales direkte til soholderen, der producerer smågrise.

Præmien udbetales kvartalsvis og afregnes på baggrund af det antal Frilandsgrise, der er slagtet det pågældende kvartal (hangrise, kasserede grise og salmonella niveau 3 grise tæller ikke med i opgørelsen). For hver solgt gris vil præmien blive kr. 15,00 x gnsn. godkendelsesprocent i kvartalet. (Med den nuværende godkendelsesprocent vil dette betyde ca. **kr. 10,50 pr. gris**)

Praktiske oplysninger

Offentliggørelse af Frilandstillæg	<p>Frilandstillægget fastsættes ugentligt og offentliggøres på Frilands hjemmeside www.friland.dk og i Landbrugsavisen.</p> <p>Størrelsen af frilandstillægget vil kunne variere afhængigt af markedssituationen.</p>
Sådan kommer du i gang	<p>Hvis du er interesseret i at levere til Friland A/S, skal du kontakte vores landmandsafdeling i god tid.</p>
Praktiske forhold ved levering	<p>Du kan ikke begynde at levere, før din besætning er godkendt, og du har fået et leveringstilsagn fra Friland A/S.</p>
Nybyggeri:	<p>Ved nybyggeri/investeringer anbefales det, at man på forhånd rådfører sig med Friland A/S.</p> <p>Den endelige godkendelse vil dog altid skulle foretages af Dyrenes Beskyttelses uvildige kontrolorgan (DB Kontrol) i forbindelse med et besøg på ejendommen.</p>
Tilmelding af dyr	<p>Slagtesvin skal tilmeldes til Landmandens servicetelefon 7013 3131 eller www.landmandsportalen.dk senest onsdag kl. 13.00.</p> <p>Den første gang bedes du dog henvende dig i ekstra god tid, for at få de praktiske formaliteter i orden.</p>
Leveringserklæring	<p>Det er producentens ansvar, at <i>gældende Leveringserklæring</i> medfølger, når Frilandsgrise leveres til slagtning.</p> <p><i>Vigtigt: Jvf. slagteriernes egenkontrol accepteres kun kopier af det skema, som er udarbejdet af Friland A/S. På vores hjemmeside kan du downloade Leveringserklæring – Frilandsgris.</i></p>
Tatovering	<p>Til Frilandsgrise (slagtesvin) skal bruges dobbeltradede hammer med FF + leverandørnummer.</p> <p>I god tid inden første levering skal det aftales med Friland A/S, hvilke leverandørnumre der skal oprettes med Friland-kode.</p> <p>Det er vigtigt at være meget omhyggelig med skinketatovering (der skal bruges sværte). Hvis leverandørnummer/FF ikke er læsbart, kan man ikke anvende kødet som Frilandskød, og derfor bortfalder alle tillæg, og grisene afregnes som traditionel.</p>

Hvis grise, der medicineres p.g.a. sygdom, ikke vil kunne slagtes som Frilandsgrise p.g.a. reglen om 2 x lovbealet tilbageholdelsesfrist, kan producenten vælge i stedet at benytte den lovbealede tilbageholdelsesfrist. I så fald **skal grisene slagtes** traditionelt, og må derfor ikke tатовeres med FF-nummeret.

I sådanne tilfælde skal grisene naturligvis **ikke** skrives på Leveringserklæringen.

Indtransport/
slagtesvin

For slagtesvin er der central indtransport.

Fra leverandører i Jylland og på Fyn:
Indtransporten varetages af vognmandsfirmaet Bent og Erik Pedersen,
Føvling
Tlf: 75 39 83 18

Returdyr

Hvis du skal have en gris retur fra slagteriet, skal det altid aftales med slagteriet og vognmanden.

Smågrise

Hvis du køber smågrisene fra en smågriseproducent er det vigtigt at sikre, at også smågriseproducenten er godkendt af Dyrenes Beskyttelse.

Køb/salg af smågrise aftales indbyrdes mellem de to producenter og er Friland uvedkommende. Da vi på trods heraf har haft en del henvendelser omkring smågriseprisen har vi foranlediget udarbejdet en vejledning, som producenterne er velkommen til at benytte som en rettesnor, såfremt de ønsker det.

Frilandsgris - vejledning til fastsættelse af smågriseprisen (opdateret 24-04-2007)

Institution: Landsudvalget for Svin, Den rullende Afprøvning
Type: Notat
Forfatter: Udesen, Finn K.

Notatet viser, hvor meget meromkostningerne er på hhv. den fravænnede gris, smågrisen og slagtesvinet ved at producere grise ud fra det koncept, der foreligger på Frilandsgrisen. Forholdet mellem omkostningerne til at producere en fravænnet gris, en gris fra fravæning til 30 kg, samt en gris fra 30 kg til slagtning kan anvendes til at fordele den merbetaling Friland A/S yder i forhold til Danish Crown's almindelige slagtesvinenotering.

1. Metode

Forudsætningerne for beregningen kan findes i notat nr. 0605 Omkostninger ved specialproduktioner.

	Kr. pr. gris	Procent
Omkostninger til fravæning ved 9 kg	235	28,4 pct.
Omkostninger fra 9 kg til 30 kg	142	17,3 pct.
Omkostninger fra 30 kg til slagtning	449	55,3 pct.
Samlede omkostninger pr. gris	827	100 pct.

Den fravænnede gris's andel udgør 28,4 pct. Smågrisens andel af omkostningerne udgør 17,3 pct. En producent, der sælger grisene ved fravæning, bør derfor have 28,4 pct. og en producent, der sælger grisene ved 30 kg, bør have 45,7 pct. af det gennemsnitlige tillæg, der udbetales til slagtesvineproducenten.

2. Fordelingen af tillægget

Hvis Friland A/S feks betaler 2,20 kr. i tillæg pr. kg ved en gennemsnitlig godkendelsesprocent på 70,5 bliver det gennemsnitlige tillæg 1,55 kr. pr. kg, ved en slagtevægt på 85 kg, i alt 132 kr. pr slagtesvin.

Med udgangspunkt i fordelingen af omkostningerne viser nedenstående beregningseksempler hvor stor en del af merbetalingen, der bør tilfalde den fravænnede gris samt grisen fra fravæning til 30 kg.

Tillæg pr. fravænnet gris = $85 \text{ kg} \times 1,55 \text{ kr.} \times 28,4 \text{ pct.} = 37 \text{ kr.}$

Tillæg pr. smågris = $85 \text{ kg} \times 1,55 \text{ kr.} \times 45,7 \text{ pct.} = 60 \text{ kr.}$

Smågriseproducenten der sælger grisen ved fravæning bør have et tillæg på 37 kr. pr. gris, og slagtesvineproducenten beholder 95 kr. pr gris. Smågriseproducenten der sælger grisen ved 30 kg bør have et tillæg på 60 kr. pr gris, og slagtesvineproducenten beholder 72 kr. pr. gris af de samlede beløb.

Hvis grisene sælges ved en anden vægt kan tillægget beregnes på følgende måde.

Regulering af tillæg i vægtintervallet 9-30 kg beregnes således:

Tillæg for den fravænnede gris på 37 kr. + et tillæg pr. kg grisen vejer mere end 9 kg, hvilket beregnes således $(60 \text{ kr.} - 37 \text{ kr.}) / 21 \text{ kg}$. De 21 kg er tilvæksten fra fravæning til 30 kg, og de 60-37 kr. er tillægget i den samme periode.

Hvis grisen er 15 kg ved salg bliver tillægget følgende: $37 \text{ kr.} + (1,09 \text{ kr. pr. kg} \times 6 \text{ kg}) = 44 \text{ kr.}$

Regulering af tillæg i vægtintervallet 30-110 kg beregnes således:

Tillæg for 30 kg grisen på 60 kr. + et tillæg pr. kg grisen vejer mere end 30 kg $(132 \text{ kr.} - 60 \text{ kr.}) / 80 \text{ kg}$

Hvis grisen er 45 kg ved salg bliver tillægget følgende: $60 \text{ kr.} + (0,90 \text{ kr. pr kg} \times 15 \text{ kg}) = 74 \text{ kr.}$

I tabellen kan tillægget pr smågris til Den beregnede Smågrisenotering aflæses, udfor den aktuelt gældende tillæg til noteringen samt smågrisenes vægt.

Vægt	Tillæg pr kg til noteringen						Vægt	Tillæg pr kg til noteringen					
	1,80	2,00	2,20	2,4	2,60	2,8		1,80	2,00	2,20	2,4	2,6	2,8
9	31	34	37	41	44	48	31	50	56	61	67	72	78
10	32	35	39	42	46	49	32	51	56	62	68	73	79
11	32	36	40	43	47	50	33	51	57	63	69	74	80
12	33	37	41	44	48	52	34	52	58	64	70	75	81
13	34	38	42	46	49	53	35	53	59	65	71	76	82
14	35	39	43	47	51	55	36	54	60	66	72	78	84
15	36	40	44	48	52	56	37	54	60	67	73	79	85
16	37	41	45	49	53	57	38	55	61	67	74	80	86
17	38	42	46	50	55	59	39	56	62	68	75	81	87
18	39	43	47	52	56	60	40	57	63	69	75	82	88
19	40	44	48	53	57	61	41	57	64	70	76	83	89
20	40	45	49	54	58	63	42	58	65	71	77	84	90
21	41	46	50	55	60	64	43	59	65	72	78	85	91
22	42	47	52	56	61	66	44	60	66	73	79	86	93
23	43	48	53	57	62	67	45	60	67	74	80	87	94
24	44	49	54	59	64	68	46	61	68	75	81	88	95
25	45	50	55	60	65	70	47	62	69	75	82	89	96
26	46	51	56	61	66	71	48	62	69	76	83	90	97
27	47	52	57	62	67	73	49	63	70	77	84	91	98
28	48	53	58	63	69	74	50	64	71	78	85	92	99
29	48	54	59	65	70	75	51	65	72	79	86	93	101
30	49	55	60	66	71	77	52	65	73	80	87	94	102

Specifikation (koncept) for Frilandsgris primærproduktion

Dette regelsæt er udarbejdet i et samarbejde mellem Dyrenes Beskyttelse og Friland A/S. Dyrenes Beskyttelse anbefaler Frilandsgris, og slutproduktet mærkes med ”anbefalet af Dyrenes Beskyttelse”. Det er Dyrenes Beskyttelse der godkender producenter til at producere Frilandsgrise og som løbende kontrollerer at regelsættet overholdes.

Basisprincipperne i dette regelsæt er koncentreret omkring grisenes velfærd i produktion, transport og ophold på slagteriet.

Principperne kan skitseres i 5 punkter:

1. Grisene skal altid have frihed til at kunne bevæge sig frit og have mulighed for at udvise normal adfærd.
2. Grisene må ikke lide overlast fysisk eller psykisk.
3. Grisene må ikke sulte, men skal have fri adgang til foder og vand, således at de kan opretholde god sundhed og vigør.
4. Grisene må ikke udsættes for unødigt smitte eller lide anden overlast.
5. Grisene må ikke på nogen måde skræmmes eller stresses.

I praksis betyder disse punkter, at grisene altid skal have mulighed for frit at bevæge sig omkring. De skal altid have adgang til stier eller anden form for opholdsareal, som er strøet med halm, spåner, flis eller lignende, samt have fri adgang til udeareal.

Dagslys skal der være i videst muligt omfang, og grisene skal holdes forsvarligt adskilt for at undgå sammenblanding med deraf følgende slagsmål.

Alle grise, der leveres som Frilandsgrise, skal være født i hytter på friland.

Grise, som bliver holdt i udendørssystem året rundt, skal have adgang til hytter eller andet,

som giver fuld beskyttelse for vind, varme, kulde og nedbør.

Desuden skal grisene have adgang til mudderbad for at kunne beskytte sig mod solen.

Udvikling

Ændringer af regelsættet

Der forbeholdes ret til ændringer i regelsættet, hvis det skønnes nødvendigt.

Ændringer foretages i et samarbejde mellem Foreningen til Dyrenes Beskyttelse og Friland A/S. Der kræves enighed mellem parterne.

Til disse forhandlinger er der nedsat et regeludvalg med repræsentanter for producenter, Dyrenes Beskyttelse og Friland A/S.

Ikrafttræden

Ved ikrafttræden af nye regler er disse gældende for såvel nye som gamle producenter.

Når der vedtages nye regler skal der sikres passende overgangstider for allerede godkendte producenter, så producenterne får mulighed for at udvikle produktionen i overensstemmelse med de nye krav, og at nye regler ikke indføres med det resultat, at der bliver en konkurrenceforvridning mellem producenter.

Læsere bør sikre sig, at man har den sidste nye version af regelsættet. Kan eventuelt hentes på landmandssiderne på vores hjemmeside www.friland.dk

Misligholdelse

Brud på reglerne i nærværende specifikation medfører automatisk eksklusion og omgående ophør af levering til Friland A/S.

Producenten er ansvarlig for overholdelse af love, regulativer og myndighedskrav, der finder anvendelse på produktionsområdet. Hvis der ved kontrolbesøg af DB Kontrol konstateres brud på gældende lovgivning på produktionsområdet, er DB kontrol berettiget til at indberette dette til Friland A/S, hvilket kan blive betragtet som en misligholdelse, der kan

bringe konceptet i fare og som i givet fald vil kunne give anledning til eksklusion fra konceptet.

▪ **Godkendelse og kontrol**

For at blive leverandør til Friland A/S – det gælder af såvel smågrise som slagtesvin – skal man have en autorisation.

En sådan autorisation opnås, når bedriften er blevet godkendt af Dyrenes Beskyttelses uvil-dige kontrolorgan.

I forbindelse med autorisationen skal hver enkelt producent skriftligt anerkende at ville producere efter de af Friland fremlagte pro-duktionsregler.

Bedriften skal autoriseres i god tid inden før-ste levering.

Bedriften vil herefter mindst én gang årligt modtage et uanmeldt kontrolbesøg.

Følgende dokumenter skal være til rådighed for inspektion af Dyrenes Beskyttelses uvil-dige kontrolorgan (DB Kontrol):

- Ajourført staldblok
- Markplaner (ved udegående dyr)
- Indlægssedler (fodersedler) og følgesed-ler
- Stalddoversigt med mål og arealer (ind-vendige mål)
- Dyrlægerapporter og journaler
- Tilbageholdelsessedler
- Fakturaer fra foderindkøb og dyrlæge
- Erklæringer (med Friland logo)
- Kvartalsvis udskrift over flytning af gri-se

Kontrollen kan være uanmeldt.

Der skal endvidere kunne tages stikprøver af foder til analyse.

Desuden kan der rettes henvendelse direkte til besætningens dyrlæge.

Til dækning af udgifter i forbindelse med godkendelses- og kontrolbesøg opkræves der et kontrolgebyr.

Kontrolgebyret opkræves også selv om god-kendelsesbesøget skulle resultere i, at besæt-ningen ikke kan godkendes.

Kontrolgebyret for 2008 er fastsat til 2.700 kr.

1. Oprindelse

1.1 Krav

Såvel smågriseproducenten som slagtesvineproducenten skal være godkendt.

For at borteliminere risikoen for import af smitte til vore besætninger er det forbudt at importere levende grise.

Betingelserne for at acceptere en besætning under frilandssystemet er, at gyltene befinder sig i frilandssystemet senest 1 måned før faring. Fra dette tidspunkt skal alle betingelser i nærværende regelsæt være opfyldt.

Hos slagtesvineproducenten skal der foreligge dokumentation for oprindelse af indkøbte smågrise i form af en såkaldt salgserklæring med sælgers underskrift.

2. Sohold m.v.

2.1 Faring

Alle Frilandsgrise skal være født i hytter på Friland.

Søer og gylte skal i god tid, og senest 5 dage, før faringen flyttes til det område, hvor de skal fare. Her skal søerne tilbydes individuelle farehytter.

En passende mængde halm skal tilbydes soen, således at hun har mulighed for at bygge rede og derigennem holde varmen ved smågrisene.

Det strøede liggeareal skal være minimum 3,8 m² pr. so.

Minimumsarealet for en so med smågrise er 300 m².

2.2 Fravænning

Der anvendes 5-ugers fravænning. Fravænningsalderen er afhængig af forholdene i den

enkelte besætning. Der må dog ikke fravænnens grise under 30 dage gamle.

2.3 Ringning

Søerne må ringes. Ringning kan være nødvendig af hensyn til miljøet, for at søerne ikke skal ødelægge græsset, som binder kvælstof fra dyrenes gødning.

2.4 Tandklipping

Tandklipping er forbudt. Slibning af pattegri- ses hjørnetænder må ikke foretages rutine- mæssigt. Dog kan tandslibning tillades i hen- hold til gældende lovgivning.

2.5 Haleklipping

Haleklipping er ikke tilladt.

Ved udbrud af halebid kan der ved anmodning til Dyrenes Beskyttelse gives dispensation til at halekupere i en periode på 60 dage. Behandlingen skal ordineres af en dyrlæge, og der skal igangsættes en handlingsplan for at løse problemerne med halebid. DB-kontrol gennemfører i dispensationsperioden minimum 1 kontrolbesøg, som betales af producenten.

2.6 Kastration

Kastration skal ske med et skarpt og rent værktøj. Kastration skal ske inden for 2.-7. levedøgn. Grisen kastreres for at forhindre parring og slagsmål og for at kødet ikke skal få ornelugt.

2.7 Opstaldning af voksne dyr

Drægtige søer, gylte og orner skal holdes på friland eller i løsdrift. Det indendørs areal kan enten være i form af hytter eller løsdriftstal- de.

2.8 Totalareal

- Totalarealet pr. so skal være min. 2,8 m²
- Totalarealet pr. gylt skal være min. 1,9 m²
- Totalarealet pr. orne skal være min. 6,0 m²

2.9 Strøet liggeareal

Det strøede liggeareal skal minimum være:

Drægtige søer:	1,25 m ² pr. so
Gylte:	0,95 m ² pr. gylt
Orner (alene):	3,00 m ² pr. orne
Orner (sammen med søer):	2,00 m ² pr. orne

2.10 Udeareal

Søer og gylte skal have fri adgang til et udeareal, enten i form af åben græsmark eller løbegård. Der er ikke krav om udendørs løbegårde til avlsorner.

- Udendørsareal pr. so skal være minimum 1,1 m²
- Udendørsareal pr. gylt skal være minimum 0,75 m²

Løbegården skal dog altid mindst have et areal på minimum 20 m².

2.11 Løbeafdeling

Indendørs løbning accepteres. I praksis betyder det, at søerne kortvarigt (i perioden fra fravænnning til brunstens ophør – højst 6 dage) kan holdes på stald uden adgang til udendørsarealer.

Stier til opstaldning af søer enkeltvis i løbeafdelingen skal have et areal på mindst 4,0 m² og et strøet areal på mindst 2 m².

Løbeboks tillades.

3. Fravænnede grise og slagtesvin

3.1 Opstaldning af slagtesvin

Slagtesvin kan opstaldes i strøede stier, hvis de hele året har fri adgang til udendørsarealer.

Følgende arealkrav skal da som minimum være overholdt:

Gnsvægt pr. gris	Totalareal pr. gris m ²	Strøet hvileareal pr. gris, m ²	Udeareal pr. gris, m ²
Op til 25 kg	0,40	0,18 a)	0,17 b)
25-35 kg	0,52	0,24	0,22 b)
35-45 kg	0,60	0,28	0,25 b)
45-55 kg	0,72	0,33	0,30 b)
55-65 kg	0,82	0,38	0,34 b)
65-75 kg	0,90	0,41	0,38 b)
75-85 kg	1,00	0,46	0,42 b)
85-95 kg	1,10	0,50	0,46 b)
95-110 kg	1,20	0,55	0,50 b)
Over 110 kg	1,30	0,60	0,54 b)

a) I perioden efter fravænnning kan det strøede hvileareal tilpasses grisenes størrelse for at skabe det ideelle miljø for grisene. Dog minimum 0,18 m² pr. gris ved 25 kg.

b) Udearealet skal dog altid mindst have et areal på minimum 20 m². Smågrise op til 40 kg dog minimum 10 m².

Det tilstræbes, at der ikke sker sammenblanding af grise efter fravænnning. Som dokumentation på dette skal der foreligge en beskrivelse af flowet af grise i systemet.

3.2 Krav til hytter / indearealer

Der skal altid være et velstrøet hvileareal, hvor grisen kan ligge tørt og trækfrit.

Hytter skal jævnlige inspiceres, så det sikres at de altid er velstrøede og tørre indvendigt.

Spaltegulv tillades ikke i dyrenes hvilearealer.

Der skal være tilstrækkeligt med frisk luft og dagslys i staldene.

Staldene skal være naturligt ventilerede, løbeafdeling dog undtaget. Mekanisk ventilation tillades i løbeafdeling.

Der er for eksisterende bygninger mulighed for dispensation fra kravet om naturlig ventilation.

4. Krav til udearealer ved stalde

Udearealerne skal være indrettet, så de tilgodeser dyrenes krav om frisk luft og samtidig er miljømæssigt forsvarlige.

Udearealet kan være overdækket med et halvtag. En eventuel overdækning skal kunne opfylde 45° reglen.

Forværket skal være så åbent, at grisene kan kigge ud. I praksis vil det sige, at den lukkede del af forværket højst må være 60 cm højt. Der skal som hovedregel være 10 m fra forværket til andre bygninger.

Vi henviser til afsnittet *Vejledning for definition af udeareal* sidst i regelsættet.

Udearealet skal være med fast gulv, godkendt membran eller lignende, så næringsstoffer kan opsamles. Derudover kan udearealet være dybstrøelse eller stråflow.

For at kunne opsamle regnvand og gødning, som grisene typisk afsætter på udearealet, tilledes det, at en del af udearealet er med drænet gulv eller spalter. Der må maksimalt være spalter i 50% af udearealet.

Dispensation:

Der kan normalt opnås dispensation til etablering af drænet gulv i hele udearealet til **slagtesvin**. Ved en kombination af drænet gulv (åbning mellem lamellerne/bjælkerne er **under** 10%) og spalter (åbning mellem lamellerne/bjælkerne er **over** 10%) i udearealet, må arealet med spalter maksimalt udgøre 30% af udearealet. Der skal i begge tilfælde indsendes en skriftlig ansøgning.

Dispensationen vil være tidsbegrænset og udløbet senest 31. december 2020. Der arbejdes på sigt hen imod, at grisenes udeareal giver mere plads ude end inde, er med meget halm og med meget begrænset brug af spalter.

4.1 Udendørsfolde

Der skal sikres god og effektiv hegning af udendørsfolde, således at forbipasserende ikke kan komme ind i foldene eller fodre dyrene.

Alle svin over 20 kg skal have adgang til et sølehul, hvori de kan regulere deres kropstemperatur og beskytte sig mod solskoldning, når den gennemsnitlige dagtemperatur overstiger 15° C.

Krav om udearealer kan kortvarigt (max 3 dage) fraviges i forbindelse med udlevering af grise til slagting.

5. Management

Fiksering af grisene eller opstaldning i boks er ikke tilladt undtagen meget kortvarigt i forbindelse med sygdom, behandling, inseminering eller identifikation af et dyr.

Alle grise skal grundigt efterses hver dag for at holde øje med eventuelle skader, sygdomstegn eller stress.

Sobesætningen skal kunne identificeres v.h.j.a. øremærke.

Alt inventar og fodringsanlæg m.m. skal holdes rent og jævnlige inspiceres, således at det altid er velholdt og i god stand. Desuden forventes det, at hele ejendommen fremtræder ryddeligt.

En meget høj standard af driftsledelsen er væsentlig. Eventuelle medarbejdere skal være velinstruerede.

6. Foder og vand

Hele besætningen skal fodres dagligt efter normer, der svarer til deres behov. Foderrationen skal være af god kvalitet og indeholde alle de nødvendige næringsstoffer, mikromineraler og vitaminer, som gældende branchenormer foreskriver.

Det er **forbudt** at bruge væksthæmmer, antibiotika eller andre lægemidler, farvestoffer og lignende i foderet. Antibiotika må ikke bruges kontinuerligt på noget sted i produktionen.

Der må ikke anvendes kød- og benmel.
Der må ikke anvendes animalsk fedt i foderet.

Fiskemel og lignende må ikke anvendes til slagtesvin efter en vægt på 40 kg.

Der må ikke indgå råvarer i foderet, der kan have negativ indflydelse på grisenes sundhed, kødkvaliteten (herunder afsmag) eller slutproduktets sundhed og sikkerhed.

Kun deklarerede fodermidler kan godkendes. Følgesedler, mærkningssedler m.v. skal arkiveres systematisk. Dokumentation skal gemmes i mindst et år (dog altid siden seneste kontrolbesøg). Dette kontrolleres ved besætningsbesøg.

Tildeling af grovfoder som en del af foderrationen kan anbefales.

Drægtige søer skal tildeles grovfoder af god kvalitet som en del af foderrationen, for at de skal føle sig mætte. Halm accepteres ikke som grovfoder til søer, dog accepteres frøgræshalm.

Grisene skal have fri adgang til frisk og rent drikkevand.

7. Sygdoms- og sundhedskontrol

Et sygdomskontrolprogram skal følges for at forebygge sygdomme, skab, lus og parasitter.

Det er et krav, at der er indgået en sundhedsrådgivningsaftale.

Medicin må ikke gives forebyggende.

Ved brug af såvel receptpligtig medicin som håndkøbsmedicin skal man tilbageholde behandlede dyr to gange så længe som lovbestemt.

Vaccinationer for soholdet må bruges som sygdomsforebyggelse afhængigt af lokale forhold samt dyrlægens råd og anvisninger.

Jerninjektion er tilladt for at undgå blodmangel hos smågrisene.

Der skal føres journal over al anvendelse af veterinær medicin samt enhver anden anvendelse af sygdomsbekæmpende midler jf. bekendtgørelse om sundhedsrådgivningsaftale. Af journalen skal bl.a. fremgå følgende:

- Hvilke lægemidler der er udleveret af dyrlægen med angivelse af dato, præparatnavne og mængder.
- Hvilke dyr der er behandlet, diagnose, navn og mængde af anvendt præparat, dato for tildeling og tilbageholdelsesfrist.

Der skal forefindes logbog med dyrlægens besøgsrapporter og lignende.

Det er producentens ansvar at gøre dyrlægen opmærksom på, at dette regelsæt følges. Den ansvarlige i besætningen skal have modtaget instruktion i injektionsteknik.

På samtlige ejendomme skal forefindes bolt-pistol. I forbindelse hermed skal lovgivningen om, at alle dyr skal afblødes efter bedøvelse med bolt-pistol overholdes. Ejer og medhjæl-pere skal være instrueret i såvel brug af bolt-pistol som aflivningsmetode.

Sygesti

Syge eller tilskadekomne grise skal behandles omgående: Hvis det er nødvendigt, skal syge grise flyttes til en separat sygesti. For areal-krav til sygestier gælder samme krav som er gældende for dyrene generelt.

Ingen sygesti må være under 3,5 m². Hvis der i sygestien er adgang til flere klimazoner kræ-ves ikke adgang til udeareal.

8. Drift

8.1 Parallelproduktion / Sporbarhed

På grund af troværdighed, administration og kontrol er det ikke muligt at have intensiv- og frilandsproduktion på samme ejendom. Dog kan der som led i en omlægning, og som konsekvens af et vigende marked, opnås dispensation til parallelproduktion.

Hvis en slagtesvineproducent ikke har mulighed for at skaffe smågrise fra en godkendt Frilandsgris besætning, kan der midlertidigt gives dispensation til produktion af traditionelle grise.

Der kan under ingen omstændigheder indsæt-tes traditionelle grise i stalden, før leverancerne af Frilandsgrise er stoppet.

Inden leverancerne af Frilandsgrise kan gen-optages, skal det i forbindelse med et kontrol-besøg på ejendommen kunne dokumenteres, at der ikke længere går traditionelle grise i stalden.

9. Indtransport

Der skal forefindes egnede udlæsningsfacili-teter på ejendommen.

Elektrisk drivstok eller andre lignende instru-menter må ikke bruges til flytning eller af- og pålæsning af grise.

Svin fra forskellige stier må ikke sammen-blandes i udleveringsstalde eller -vogne med mindre det først sker umiddelbart før pålæs-ning på transportvognen.

Transport til slagtning skal foregå direkte fra producent til slagteri, det vil sige ikke via marked eller lignende. Opsamling fra flere be-sætninger undervejs er tilladt.

Transporttiden må ikke overstige 8 timer.

Transporttiden for smågrise der transporteres fra sælger til køber må dog højst være 4 timer.

Transportvogne til slagtesvin skal være forsy-net med lift, og gulvet (inkl. liften) skal have gummibelægning eller lignende belægning med samme isolerende, støjdæmpende og skridsikre egenskaber.

Transportvognen skal have fuld luftaffjedring.

Transport i containere accepteres ikke. Ved containertransport forstås transport i en con-tainer, der læsses før den står på transportvog-nens lad, og hvor containeren derefter trækkes op på ladet.

Bemærkning

Alle grise som skal flyttes og transporteres, skal behandles, køres og transporteres med stor omtanke og opmærksomhed.

10. Slagtning

Frilandsgrise skal på slagteriet opstaldes i de grupper, de er transporteret i.

Frilandsgrise skal slagtes samme dag, de er leveret.

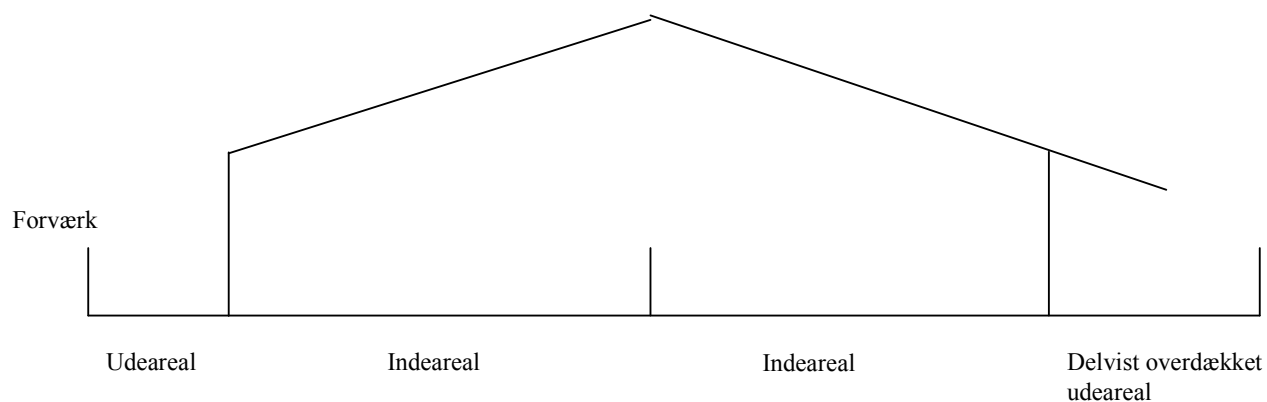
Frilandsgrise og søer skal opfedes og slagtes i Danmark.

Vejledning for definition af udeareal

---

1. Stald med lukket langside

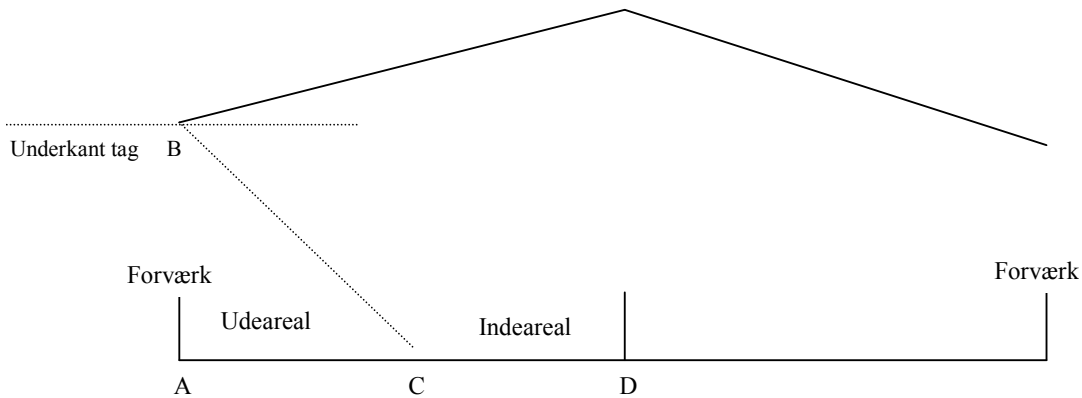

Til denne staldtype kræves et separat udeareal.

Udearealet kan overdækkes med et halvtag.

En eventuel overdækning skal kunne overholde 45° reglen (se tegning til **Stald med åben langside** for definition af 45° reglen).

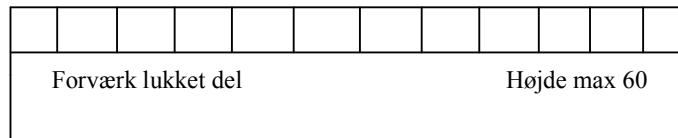
2. Stald med åben langside

Denne stalddtype er så åben, at den yderste del af stien kan regnes som et overdækket udeareal.

Af ovenstående tegning (ikke målfast) fremgår det, hvordan man ved hjælp af 45° reglen beregner hvad der er udeareal. I praksis vil det svare til, at man måler højden fra jord til underkant tag (A-B). Er den f.eks. 3,5 m kan ligeledes 3,5 m ind i stalden (A-C) regnes som udeareal.

Forvæk:

Generelt for forvæk i forbindelse med udearealer gælder, at den nederste lukkede del maksimalt må være 60 cm høj. Den øverste del af forværket skal være så åbent, at grisene kan kigge ud.